Силабус освітнього компонента
Програма навчальної дисципліни

Публічна служба

Шифр та назва спеціальності
281 – Публічне управління та адміністрування

Інститут
Навчально - науковий інститут соціально - гуманітарних технологій

Освітня програма
Публічна політика та управління соціально - економічними змінами

Кафедра
Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти
Третій (освітньо-науковий)

Тип дисципліни
Обов'язкова фахова,

Семестр
2

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники



МОРОЗ Володимир Михайлович

Volodymyr.Moroz@khpi.edu.ua
Мороз Володимир Михайлович
Доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ».
Автор понад 300 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Ризик-менеджмент в системі прийняття управлінських рішень», «Методологія організації наукових досліджень та методика написання наукових текстів», «Глобалізація і політика національної безпеки». Член спеціалізованої вченої ради Д64.707.03.
Детальніше про викладача на сайті кафедри
http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad



ТЕРЕЩЕНКО Діна Акрамівна

dina.tereshchenko@khpi.edu.ua
Доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ».
Авторка понад 200 наукових і навчально-методичних публікацій.
Провідна лекторка з курсів: «Державне та регіональне управління», «Адміністративний менеджмент», «Паблік рілейшнз».
Детальніше про викладача на сайті кафедри
http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad

Загальна інформація

Анотація

Публічна служба як соціально-правова інституція покликана забезпечувати, з одного боку, практичну реалізацію завдань органів публічної влади, а з другого – захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб в їх взаємовідносинах з державою. Від її професійності і компетентності, авторитетності і стабільності, забезпеченості і захищеності залежить функціонування як держави, так і громадянського суспільства. Освітній компонент "Публічна служба" спрямований на формування фундаментальних основ розуміння концептуальних парадигм публічного врядування, системний аналіз трансформації публічної служби в умовах сучасних викликів та євроінтеграційних процесів; орієнтований на розвиток у здобувачів наукового ступеня PhD здатності проводити самостійні дисертаційні дослідження інституційних трансформацій публічної служби, здійснювати критичний аналіз публічної політики та розробляти авторські концептуальні моделі її модернізації в умовах глобальних і національних викликів.

Мета та цілі дисципліни

формування у здобувачів вищої освіти (аспірантів) системних фундаментальних знань щодо концептуальних парадигм публічного врядування, розвиток критичного розуміння трансформаційних процесів у системі публічної служби, а також формування науково-дослідницьких та практичних компетентностей, необхідних для розробки, обґрунтування й реалізації інноваційних рішень у сфері модернізації публічного управління.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота. Підсумковий контроль – диференційований залік.

Компетентності

Інтегральна компетентність:

Здатність розв’язувати комплексні та значущі проблеми у сфері професійної та/або дослідницько-інноваційної / науково педагогічної діяльності за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування», що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійних практик.

Загальні компетентності:

ЗК 06. Здатність комплексно вирішувати значущі проблеми суспільного розвитку.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК02. Здатність науково обґрунтовувати, розробляти та здійснювати експертизу нормативно-правових актів, аналітичних довідок, пропозицій, доповідей.
СК04. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації.
СК 05. Здатність ініціювати, організовувати та керувати інноваційними проектами на різних рівнях публічного управління та адміністрування.
СК 07. Здатність розробляти та проводити комунікативні заходи задля забезпечення громадської підтримки прийняття управлінських рішень на всіх рівнях публічного управління та адміністрування.
СК 08. Здатність розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.
СК 09. Здатність застосовувати, розробляти й удосконалювати сучасні технології, в тому числі адміністративно-управлінські, інформаційно-комунікаційні технології, в управлінській, адміністративній, науковій та освітній (педагогічній) діяльності.
СК 10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення, в тому числі в конфліктних ситуаціях, а також з метою їх запобігання.
СК 12. Здатність до використання новітніх технологій, проведення моніторингу і забезпечення ефективного контролю в системі публічного управління.
СК 13. Здатність генерувати нові ідеї в професійній діяльності та використовувати інструменти лідерства і соціального впливу для їх реалізації.

Результати навчання

РН 01. Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.
РН 03. Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи управління для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування.
РН 04. Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності.
РН 05. Знати основні засади наукового менеджменту, управління науковими проектами, реєстрації прав інтелектуальної власності.
РН 06. Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування.
РН 07. Уміти розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.
РН 09. Уміти розробляти проекти законодавчих та нормативних актів, передбачаючи правові та соціально-економічні ризики та наслідки запроваджених правових норм.
РН 10. Уміти адаптувати й застосовувати сучасні моделі/підходи до управління та адміністрування, а також міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації організаційних структур управління на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредити ECTS): лекції – 20 год., практичні роботи –10 год., самостійна робота – 60 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

«Представлення наукових результатів», «Педагогіка і психологія вищої освіти з методикою викладання», «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Викладання освітнього компонента базується на поєднанні фундаментальної теоретичної підготовки та прикладного аналізу практик публічного врядування. Навчальний процес орієнтований на розвиток критичного мислення здобувачів вищої освіти, спроможності аналізувати реформи публічного управління в Україні через призму світового та історичного досвіду, а також на розробку науково обґрунтованих рішень для модернізації системи публічної служби. Для досягнення програмних результатів навчання та активізації пізнавальної діяльності здобувачів використовуються такі методи й технології: інтерактивні лекції (лекції-дискусії, проблемні та бінарні лекції із залученням практиків у сфері публічного управління); практичні заняття (аналіз конкретних ситуацій (case-study), проведення тематичних дискусій, дебатів і рольових ігор з моделювання процесів прийняття управлінських рішень); проєктне та дослідницьке навчання (підготовка наукових доповідей, аналітичних записок (policy papers), розробка проєктів нормативно-правових чи концептуальних документів; інформаційно-комунікаційні та цифрові технології (використання платформи Microsoft Teams для проведення онлайн-занять (лекцій та семінарів), дистанційної підтримки навчання).

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Теоретичні засади публічної служби. Основні концепції бюрократії та сучасні тенденції розвитку публічної служби. Загальні методологічні основи теорії публічної служби. Цілі, завдання та функції публічної служби. Основні принципи публічної служби. Механізм держави, державний апарат і державна служба в системі публічного управління. Значення і роль публічної служби в

умовах державотворення України. Історія публічної служби на теренах України та заходи незалежної Української держави щодо її становлення та розвитку. Сучасні тренди реформування публічної служби. Інноваційні трансформації в системі публічного управління та їхній вплив на інституційний розвиток публічної служби.

Тема 2. ВИДИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ.

Види публічної служби. Природа і поняття політичної служби. Публічний службовець: поняття, види, особливості правового статусу. Політичні діячі (політики). Президент України. Голова Верховної Ради України, його заступники, народні депутати України. Члени Кабінету Міністрів України. Заступники міністра. Конституційно-правові основи державної служби. Конституція України, як правове джерело державної служби. Зміст і структура правового інституту державної служби. Цивільна публічна служба. Державна служба в органах державної влади. Публічна служба органах місцевого самоврядування. Основні положення Закону України «Про державну службу». Державно-службові відносини в системі державної служби. Державно-службові відносини та патронатна служба. Спеціалізована публічна служба діяльність із особливим правовим статусом (дипломатична, служба в судах; органах прокуратури, митних органах, податкових органах тощо). Мілітаризована публічна служба (Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство оборони України, Служба безпеки України, Адміністрація Державної прикордонної служби України, Державна пенітенціарна служба України тощо).

Тема 3. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЯК ВИД ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОХОДЖЕННЯ.

Загальні вимоги до державних службовців. Права та обов'язки державних службовців. Класифікація прав державних службовців. Класифікація обов’язків державних службовців. Поняття гарантій та заохочень державних службовців, їх види. Особливості відповідальності державних службовців. Розмежування відповідальності державних службовців за видами на: дисциплінарну, адміністративну, кримінальну та матеріальну, а також порядок їх застосування. Поняття та складові елементи службової кар’єри. Відбір та прийняття на державну службу за спеціальними процедурами. Призначення на посаду та особливості призначення на політичні та патронатні посади. Випадки прийняття на державну службу з випробувальним терміном. Проходження державної служби. Організація роботи та періодична атестація державних службовців. Щорічна оцінка виконання державним службовцем покладених на нього завдань. Особливості роботи працівників патронатної служби. Спеціалізована державна служба: дипломатична служба; податкова і митна служба. Державна політика збереження та відновлення людського капіталу України в післявоєнний період: роль публічних службовців.

Тема 4. МУНІЦИПАЛЬНА СЛУЖБА.

Теоретичні засади муніципальної служби. Служба на виборних посадах : сільський, селищний, міський голова; староста; секретар сільської, селищної, міської ради, голова районної, обласної, районної у місті ради; заступники голови районної, обласної, районної у місті ради. Заступники сільського, селищного, міського голови. Служба на адміністративних посадах. Правовий статус муніципального службовця. Керівник служби в органах місцевого самоврядування. Поняття посади та їх класифікація. Проходження муніципальної служби. Політика подолання соціально-економічних диспропорцій розвитку сільських територій та міст на основі стратегій регіонального розвитку і державно-приватного партнерства (Smart Urban Development). Державно-приватне партнерство (ДПП) та концепція Smart Urban Development в управлінні міськими територіями: роль муніципальних службовців у процесах відновлення українських міст.

Тема 5. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.

Політичні, соціально-економічні й морально-етичні аспекти профілактики та боротьби з корупцією. Поняття корупції в системі державної служби. Корупція як деструктивний фактор державної служби. Система запобігання та протидії проявам корупції. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Юридична відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення. Фінансовий контроль щодо публічних службовців.

Тема 6. ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.

Основи сервісної держави. Завдання модернізації системи публічної служби. Адміністративна реформа в Україні. Основні шляхи розвитку вітчизняної системи публічної служби. Стратегія

сталого розвитку України – 2030. Децентралізація державного управління. Професійна діяльність публічних службовців з надання адміністративних послуг. Конституційні засади надання державних послуг в Україні. Поняття публічних послуг. Класифікація публічних послуг. Методика опису послуги. Впровадження системи управління якістю в органах публічної влади. Законодавче і організаційне забезпечення надання публічних послуг.

Тема 7. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.

Етика публічної служби: теоретико-методологічні засади та еволюція концепцій. Служіння суспільству та публічний інтерес як професійна місія і деонтологічна основа публічного службовця. Ціннісно-нормативна система публічного управління: інтегрованість національних стандартів етики у європейський простір публічного адміністрування. Професіоналізм, доброчесність та добросумлінність як морально-етичні імперативи та критерії оцінки діяльності публічного службовця. Етичні кодекси та інституційні інструменти забезпечення доброчесності в органах публічної влади. Етичні дилеми в публічному управлінні: механізми прийняття рішень та роль уповноважених осіб з питань запобігання корупції. Етичні проблеми діджиталізації, використання штучного інтелекту та комунікації публічних службовців у соціальних мережах.

Тема 8. СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ.

Нормативно-правова система соціального захисту публічних службовців: концептуальні засади та гарантії професійної діяльності. Соціально-побутове та матеріальне забезпечення: організаційні механізми, вітчизняні реалії та європейські стандарти. Реформа оплати праці. Престиж публічної служби як феномен і ресурс: концепції, критерії вимірювання та технології формування. Взаємозв'язок корпоративного та суспільного престижу інститутів публічної влади. Імідж і репутація публічного службовця: стратегії конструювання в сучасному медіа- та публічному просторі. Сучасні програми підтримки та реінтеграції (корпоративні програми ментального здоров'я та особливості реінтеграції ветеранів війни на публічну службу).

Тема 9. УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ (HRM) ТА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК У ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ.

Сучасна концепція управління людськими ресурсами (HRM) у публічному секторі та її відмінності від кадрового діловодства. Служби управління персоналом (HR-служби) в органах публічної влади: завдання, функції та інституційна роль. Стратегічне планування персоналу, компетентнісний підхід та розробка профілів посад у публічній службі. Система рекрутингу, добору та конкурсного відбору на посади публічної служби: цифровізація та забезпечення рівного доступу. Безперервний професійний розвиток публічних службовців: професійне навчання, підвищення кваліфікації, самоосвіта та стажування. Оцінювання результатів службової діяльності: KPI (ключові показники ефективності), зворотний зв’язок та мотивація персоналу. Управління талантними працівниками, формування зарарахування до кадрового резерву та планування службової кар’єри.

Тема 10. ЦИФРОВІЗАЦІЯ, ІННОВАЦІЇ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.

Цифрова трансформація публічної служби: концепція «Good Governance», e-HRM та інформаційні системи (HRMIS). Організація дистанційної, гібридної та гнучкої форми роботи публічних службовців: нормативно-правові та технологічні аспекти. Безпека даних, кібергігієна та використання штучного інтелекту в професійній діяльності публічних службовців. Публічна служба в умовах надзвичайних станів, воєнного стану та адаптація до інституційного відновлення (Resilience). Основні світові моделі публічної служби: кар'єрна модель, посадова модель та їх гібридні варіанти. Європейські стандарти публічної служби: принципи Європейського адміністративного простору (EAS) та орієнтири програми SIGMA. Адаптація зарубіжного досвіду (країн ЄС, США, Великої Британії) у процес реформування системи публічної служби України. Розвиток цифрових компетенцій та навичок управління публічними фінансами в умовах надзвичайних ситуацій і воєнного стану.

Теми практичних занять

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Основні концепції бюрократії та сучасні тенденції розвитку публічної служби. Цілі, завдання та функції публічної служби (у загальнотеоретичному вимірі). Механізм держави, державний апарат і державна служба в системі публічного управління. Значення і роль публічної служби в умовах державотворення України. Історія публічної служби на теренах України та заходи незалежної

Української держави щодо її становлення та розвитку. Сучасні тренди реформування публічної служби та інноваційні трансформації в системі публічного управління.

Тема 2. ВИДИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ.

Класифікація видів публічної служби. Спеціальні види публічної служби. Управління публічною службою. Посади публічної служби. Класифікації та критерії їх віднесення. Безпекова служба: військова служба, правоохоронна служба, служба безпеки, служба цивільного захисту. Правнича служба: суддівська служба, прокурорська служба. Муніципальна служба.

Тема 3. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЯК ВИД ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОХОДЖЕННЯ

Обмеження та заборони, пов'язані з перебуванням на державній службі. Декларування доходів державних службовців. Конкурс, стажування. Складання присяги та присвоєння державному службовцю відповідного рангу. Просування по службі. Стаж державної служби. Механізми формування і реалізації кадрової політики. Припинення державно-службових відносин. Професійне навчання як складова діяльності державного службовця. Стимулювання діяльності державних службовців. Особливості службових відносин в органах місцевого самоврядування.

Тема 4. МУНІЦИПАЛЬНА СЛУЖБА.

Система місцевого самоврядування за законодавством України. Сільські, селищні, міські ради як представницькі органи місцевого самоврядування: функції та повноваження. Сільський, селищний, міський голова: правовий статус, роль у системі місцевого самоврядування, функції та повноваження. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад: структура, порядок формування та функціонування. Органи самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування: поняття, порядок створення, функції та повноваження. Районні у містах ради та їх виконавчі органи: порядок створення та особливості функціонування. Асоціації та інші форми добровільного об’єднання органів місцевого самоврядування. Особливості службових відносин в органах місцевого самоврядування. Застосування інструментів державно-приватного партнерства (ДПП) для смарт-розвитку міст та відновлення інфраструктури.

Тема 5. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.

Система запобігання та протидії проявам корупції. Політичні, соціально-економічні й морально-етичні аспекти профілактики та боротьби з корупцією. Основні положення Закону України «Про запобігання корупції». Досвід протидії проявам корупції в Україні та країнах розвиненої демократії.

Тема 6. ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.

Кращі практики надання публічних послуг: світовий та вітчизняний досвід. Електронний документообіг як інноваційний підхід в наданні адміністративних послуг. Концепція «нового публічного управління» (New Public Management) й подальші зміни та їх вплив на розуміння призначення та функціонування сучасної держави. Напрями «якісний менеджмент» та «залучення та результати».

Тема 7. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.

Етика публічної служби: теоретико-методологічні засади та еволюція концепцій. Служіння суспільству та публічний інтерес як професійна місія і деонтологічна основа публічного службовця. Ціннісно-нормативна система публічного управління: інтегрованість національних стандарту етики у європейський простір публічного адміністрування. Професіоналізм, доброчесність та добросумлінність як морально-етичні імперативи та критерії оцінки діяльності публічного службовця.

Тема 8. СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ.

Нормативно-правова система соціального захисту публічних службовців: концептуальні засади та гарантії професійної діяльності. Соціально-побутове та матеріальне забезпечення: організаційні механізми, вітчизняні реалії та європейські стандарти. Престиж публічної служби як феномен і ресурс: концепції, критерії вимірювання та технології формування. Взаємозв'язок корпоративного та суспільного престижу інститутів публічної влади. Імідж і репутація публічного службовця: стратегії конструювання в сучасному медіа- та публічному просторі.

Тема 9. УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ (HRM) ТА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК У ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ.

Порівняльний аналіз традиційного кадрового діловодства та сучасного HRM в органах публічної влади. Розробка профілів посад та компетентнісний підхід: Методологія визначення спеціальних та загальних компетенцій для посад публічної служби. Конкурсний відбір та рекрутинг: цифрові

інструменти відбору персоналу, забезпечення рівного доступу та прозорості конкурсу. Система оцінювання діяльності (KPI): практика встановлення ключових показників ефективності, проведення оціночної співбесіди та надання зворотного зв'язку .Професійне навчання та кадровий резерв: інструменти безперервного розвитку (індивідуальна програма, підвищення кваліфікації) та планування службової кар'єри.
Тема 10. ЦИФРОВІЗАЦІЯ, ІННОВАЦІЇ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.
Цифровізація HR-процесів (e-HRM): функціонал та практичне застосування інформаційної системи управління людськими ресурсами (HRMIS). Організація гнучких форм роботи. Штучний інтелект та кібербезпека: межі використання генеративного ШІ в роботі публічного службовця, дотримання кібергігієни та захист даних. Інституційна стійкість (Resilience): специфіка проходження публічної служби в умовах надзвичайного та воєнного стану. Зарубіжні моделі та стандарти ЄС: порівняння кар'єрної та посадової моделей публічної служби, адаптація принципів EAS та SIGMA в Україні.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає систематичне опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять, а також поглиблене вивчення окремих тем і питань, що не охоплені лекційними годинами, задля стимулювання дослідницької активності здобувачів.
Основними видами позааудиторної самостійної роботи є: опрацювання додаткових джерел та нормативно-правової бази (аналіз офіційних вебпорталів органів державної влади, місцевого самоврядування та судових інституцій для дослідження реальних кейсів інформаційно-аналітичного супроводу публічного управління); підготовка наукових доповідей за обраною тематикою із поглибленим аналізом наукових джерел та практичного досвіду.
Теми для самостійного опрацювання:
Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ
Загальні методологічні основи теорії публічної служби. Цілі, завдання та функції публічної служби. Основні принципи публічної служби. Механізм держави, державний апарат і державна служба в системі публічного управління. Значення і роль публічної служби в умовах державотворення України. Історія публічної служби на теренах України та заходи незалежної Української держави щодо її становлення та розвитку. Сучасні тренди реформування публічної служби.
Тема 2. ВИДИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ.
Природа і поняття політичної служби. Конституційно-правові основи державної служби. Політичні діячі (політики): Президент України; Голова Верховної Ради України, його заступники, народні депутати України; Члени Кабінету Міністрів України, заступники міністрів. Конституційно-правові основи державної служби. Конституція України як правове джерело державної служби. Зміст і структура правового інституту державної служби. Основні положення Закону України «Про державну службу». Державно-службові відносини в системі державної служби. Поняття та особливості патронатної служби.
Тема 3. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЯК ВИД ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОХОДЖЕННЯ.
Класифікація прав та обов'язків державних службовців. Поняття гарантій та заохочень державних службовців, їх види. Особливості відповідальності державних службовців та порядок її застосування (дисциплінарна, адміністративна, кримінальна, матеріальна). Особливості призначення на політичні та патронатні посади. Випадки прийняття на державну службу з випробувальним терміном. Організація роботи та періодична атестація державних службовців; щорічна оцінка виконання завдань. Особливості роботи працівників патронатної служби. Спеціалізована державна служба: дипломатична служба; податкова і митна служба. Державна політика збереження та відновлення людського капіталу України в післявоєнний період: роль публічних службовців.
Тема 4. МУНІЦИПАЛЬНА СЛУЖБА.
Теоретичні засади муніципальної служби. Служба на виборних посадах: сільський, селищний, міський голова; староста; секретар ради; голова та заступники голови районної, обласної,

районної у місті ради; заступники сільського, селищного, міського голови. Служба на адміністративних посадах. Керівник служби в органах місцевого самоврядування. Поняття посади в органах місцевого самоврядування та їх класифікація. Порядок проходження муніципальної служби. Політика подолання соціально-економічних диспропорцій розвитку сільських територій та міст на основі стратегій регіонального розвитку.

Тема 5. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.

Поняття корупції в системі державної служби та корупція як деструктивний фактор. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Юридична відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення. Фінансовий контроль щодо публічних службовців.

Тема 6. ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.

Основи сервісної держави. Завдання модернізації системи публічної служби. Адміністративна реформа в Україні та основні шляхи розвитку вітчизняної системи публічної служби. Стратегія сталого розвитку України – 2030. Децентралізація державного управління. Професійна діяльність публічних службовців з надання адміністративних послуг. Конституційні засади надання державних послуг в Україні. Поняття та класифікація публічних послуг. Методика опису послуги. Впровадження системи управління якістю в органах публічної влади. Законодавче і організаційне забезпечення надання публічних послуг.

Тема 7. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.

Етичні кодекси та інституційні інструменти забезпечення доброчесності в органах публічної влади. Етичні дилеми в публічному управлінні: механізми прийняття рішень та роль уповноважених осіб з питань запобігання корупції. Дослідження функціонування Етичної інфраструктури (OECD Ethics Infrastructure) у країнах ЄС та її адаптація в Україні. Правові гарантії, інституційні канали повідомлення та етичні аспекти захисту викривачів корупції в органах публічної влади. Міжнародні стандарти доброчесності: аналіз нормативних актів РЄ (GRECO), ООН та Трансперенсі Інтернешнл щодо етичної поведінки посадових осіб. Етика в умовах діджиталізації: етичні виклики застосування штучного інтелекту, алгоритмічного прийняття рішень та публічної комунікації службовців у соціальних мережах.

Тема 8. СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ.

Особливості спеціального пенсійного законодавства та медичного страхування публічних службовців: вітчизняна практика та зарубіжний досвід. Оплата праці як фактор мотивації: аналіз реформи системи оплати праці державних службовців в Україні на основі грейдингу та її вплив на зниження корупційних ризиків. Моніторинг та оцінка престижності: соціологічні методи дослідження публічного іміджу та рівня довіри населення до інститутів державної влади й місцевого самоврядування. Стратегії кризового PR та репутаційного менеджменту. Розробка корпоративних програм підтримки ментального здоров'я та реінтеграції ветеранів війни на публічну службу.

Тема 9. УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ (HRM) ТА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК У ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ.

Сучасна концепція управління людськими ресурсами (HRM) у публічному секторі (теоретичні засади). Служби управління персоналом (HR-служби) в органах публічної влади: завдання, функції та інституційна роль. Трансформація кадрових підрозділів у стратегічних партнерів керівництва; виконання аналітичних, рекрутингових, розвивальних та оцінювальних функцій задля забезпечення політичної нейтральності та дотримання принципів професійної публічної служби. Стратегічне планування персоналу у публічній службі. Управління талановитими працівниками.

Тема 10. ЦИФРОВІЗАЦІЯ, ІННОВАЦІЇ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.

Нормативно-правові та технологічні аспекти організації дистанційної, гібридної та гнучкої форми роботи публічних службовців. Безпека даних та кібергігієна при використанні штучного інтелекту в діяльності публічних службовців. Адаптація зарубіжного досвіду (країн ЄС, США, Великої Британії) у процес реформування системи публічної служби України.

Тематика наукових доповідей.

1. Еволюція концепцій бюрократії та їх вплив на парадигму сучасної публічної служби.
2. Особливості правового статусу політичних діячів та працівників патронатної служби в Україні.

3. Спеціалізовані види публічної служби: порівняльно-правовий аналіз безпекової та правничої служб.
4. Механізми юридичної відповідальності державних службовців: теорія та практика застосування.
5. Адміністративно-правовий статус та специфіка проходження дипломатичної, податкової та митної служб.
6. Інституційні засади та особливості проходження муніципальної служби на виборних і адміністративних посадах.
7. Антикорупційні механізми в системі публічної служби: запобігання конфлікту інтересів та інститут декларування.
8. Концепція «сервісної держави» (Service State) та стандартизація надання публічних послуг в Україні.
9. Інституціоналізація етичних стандартів у публічній службі: нормативно-правове регулювання кодексів поведінки та механізми захисту викривачів.
10. Етичні дилеми та інструменти забезпечення доброчесності в органах публічної влади.
11. Реформування системи оплати праці та соціально-правового захисту державних службовців в Україні.
12. Стратегії формування позитивного іміджу, репутації та підвищення престижу публічної служби.
13. Трансформація кадрового діловодства у стратегічний HRM: компетентнісний підхід та KPI у публічному секторі.
14. Впровадження e-HRM та інформаційних систем (HRMIS) у процес управління людськими ресурсами в органах влади.
15. Інституційна стійкість (Resilience) публічної служби в умовах воєнного стану та адаптація принципів SIGMA/EAS в Україні.

Література та навчальні матеріали

Базова література

1. Біла-Тіунова Л., Кубаєнко А., Стрельников А. Публічна служба в Україні : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2023. 277 с.
2. Куйбіда В. С., Пасічник В. М. Засади державної політики національної безпеки України : монографія / за заг. ред. В. С. Куйбіди. Київ : НАДУ, 2020. 488 с.
3. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / Ю. П. Битяк та ін. ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : Право, 2021. 238 с.
4. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування : навч. посіб. / уклад.: О. В. Надьон, І. М. Хмиров, Т. О. Луценко. Харків : НУЦЗУ, 2020. 175 с.
5. Організація діяльності державного службовця / М. Канавець та ін. Київ : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2018. 320 с.
6. Основи публічного управління та антикорупційна діяльність : навч. посіб. / Є. Г. Карташов та ін. ; за ред. Є. Г. Карташова, А. П. Миколайця. Київ : Освіта України, 2020. 304 с.
7. Патронатна служба : навч. посіб. / Н. В. Галіцина та ін. ; за заг. ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2017. 178 с.
8. Посібник для керівників державної служби / Ю. Лихач та ін. ; за заг. ред. Н. Алюшиної. Київ : ТОВ «ВІСТКА», 2020. 422 с.
9. Липовська Н. А., Письменний І. В. Публічна політика : навч. посіб. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 104с.
10. Публічна служба : навч. посіб. / В. П. Якобчук та ін. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 394 с.
11. Публічне управління = Public Administration : навч. посіб. / А. В. Стасишин та ін. ; за заг. ред. А. В. Стасишина. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 460 с.
12. Сидоренко Н. С., Шевченко С. О., Липовська Н. А. Публічна служба : навч. посіб. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 264 с.
13. Статус державного службовця органів прокуратури в Україні : посібник / Н. О. Алюшина та ін. ; за ред. М. К. Якимчука, М. В. Канавець, Н. С. Наулік. Київ : Національна академія прокуратури України, 2018. 290 с.

14. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. / упоряд. І. В. Тетарчук, Т. С. Дяків. Київ : ЦУЛ, 2017. 202 с.
15. Судоустрій України : підручник / В. О. Гринюк та ін. ; за ред. М. А. Погорецького, О. Г. Яновського. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 344 с.
16. Система державного управління / А. М. Кислий та ін. ; за заг. ред. А. М. Кислого. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 288 с.
17. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування : підручник / А. О. Науменко та ін. ; за ред. В. Д. Бакуменка. Харків : Майдан, 2022. 280 с.
18. Трещов М. М., Мунько А. Ю. Сучасні інструменти розвитку громад : навч. посіб. Дніпро : ДДУВС, 2023. 328 с.
19. Хамходера О. П. Запобігання корупційним проявам у публічній службі. Адміністративне право України : підручник / В. Галунько та ін. 2-ге вид. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. С. 313–344.
20. Esposito G. Inclusion and diversity in Public Administration: Where are we and how far are we in the path to an inclusive society? PuntOorg International Journal. 2022. Vol. 1, no. 1. URL: https://doi.org/10.19245/25.05.OF.08.13.01.
21. Ansell C., Doberstein C., Henderson H., Siddiki S., 't Hart P. Understanding inclusion in collaborative governance: a mixed methods approach. Policy and Society. 2020. Vol. 39, no. 4. P. 570–591. DOI: https://doi.org/10.1080/14494035.2020.1785726
22. Policy Shaping and Policy Making: The Governance of Inclusive Growth. OECD, 2016. URL: https://www.oecd.org/governance/ministerial/the-governance-of-inclusive-growth.pdf .
23. Digital Transformation and Public Services. URL: https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/24567/9780367333430_text17oktober.pdf .
24. Emerson K., Nabatchi T. Collaborative Governance Regimes. Washington, DC : Georgetown University Press, 2015. 280 p.
25. Cox R. W., Buck S., Morgan B. Public Administration in Theory and Practice. Routledge, 2020. 610 p.
26. Procedures for local and regional authority participation in european Policy Making in the member states / Committee of the Regions. Brussels ; Luxembourg, 2005. 332 p.
27. Radcliffe S. Leadership: Plain and Simple. 5th ed. FT Publishing International, 2016. 192 p.
28. Rosenbloom D. H., Kravchuk R. S., Clerkin R. M. Public administration: Understanding management, politics, and law in the public sector. Routledge, 2022. 660 p.
29. Sandling J. Leading with Style: The Comprehensive Guide to Leadership Styles. CreateSpace Independent Publishing Platform, 2015. 341 p.
30. Farazmand A. Global encyclopedia of public administration, public policy, and governance. Springer Nature, 2023. 6214 p.
31. Pynes J. Human resources management for public and nonprofit organizations: a strategic approach. 3rd ed. San Francisco : Jossey-Bass, 2009. 457 p.

Допоміжна література

1. Біла-Тіунова Л. Р. Державна служба України. Загальна частина : навч. посібник. Одеса, 2020. 511с.
2. Баштанник В. В., Новак А. В., Рагімов Ф. В. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / за ред. В. В. Баштанника. Херсон : Олді-Плюс, 2020. 406 с.
3. Глобалізаційні виклики сучасності : підручник / Л. Г. Комаха та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Комахи. Київ : Київський університет, 2022. 350 с.
4.Гончаренко М. Ф., Горбач Л. М. Сталий розвиток: сучасна парадигма, реалії і перспективи : монографія. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2023. 372 с.
5. Круглов В. В., Терещенко Д. А. Інновації в системі державного управління. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. 2023. № 2. С. 74–79. URL: https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/73491
6. Круглов В. В., Терещенко Д. А. Державна політика відновлення людського капіталу України в післявоєнний період. Освітня аналітика України. 2023. Вип. 2 (23). С. 21–33. URL: https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/2_Kruglov_Tereshchenko_223_2023_21-33.pdf
7. Лазор О. Д., Лазор О. Я., Юник І. Г. Основи публічного управління та адміністрування : навч.-метод. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 267 с.

8. Орлів М. С. Підвищення кваліфікації керівних кадрів органів влади: механізми формування сучасної моделі : монографія. Київ ; Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2018. 300 с.
9. Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / Г. І. Зеленько та ін. ; за наук. ред. Г. І. Зеленько. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/Politychna_systema_Ukrainy_.pdf
10. Публічне управління XXI століття: особливості воєнного і післявоєнного періодів : зб. наук. матеріалів XXIII Міжнар. наук. конгресу. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 680 с.
11. Публічна служба: системна парадигма : колект. моногр. / С. М. Серьогін та ін. ; за заг. ред. С. М. Серьогіна. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 270 с.
12. Сухий Н., Юрик Н. Особливості прийняття управлінських рішень в сфері публічного управління. Матеріали науково-практичної конференції. Тернопіль : ТНТУ, 2019. С. 69–70. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/28303/2/MNPK_2019_Suhiy_NFeatures_of_decision_making_69-70.pdf
13. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування : підручник / А. О. Науменко та ін. ; за ред. В. Д. Бакуменка. Харків : Майдан, 2022. 280 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/29572/1/P_SNP%20PUA_2022.pdf\.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Державна служба статистики України : офіц. вебсайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua.
2. Електронний аналог Національної парламентської бібліотеки України : Політематична база даних статей з періодичних видань / Національна парламентська бібліотека України. URL: http://analitic.nplu.org/.
3. Кабінет Міністрів України : офіц. вебпортал. URL: http://www.kmu.gov.ua.
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіц. вебсайт. URL: http://www.nbuv.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого : офіц. вебсайт. URL: https://nlu.org.ua/.
6. Національна парламентська бібліотека України : вебсайт. URL: http://www.nplu.org/ua/resources/resources.htm.
7. Національне агентство України з питань державної служби : офіц. вебсайт. URL: https://nads.gov.ua/.
8. Національний інститут стратегічних досліджень : офіц. вебсайт. URL: http://www.niss.gov.ua/.
9. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: http://www.president.gov.ua.
10. Офіційний вебпортал парламенту України «Верховна Рада України». URL: http://www.rada.gov.ua.
11. Центр політико-правових реформ : вебсайт. URL: http://www.pravo.org.ua.
12. European CAF Resource Centre – EIPA : official website. URL: https://www.eipa.eu/portfolio/european-caf-resource-centre/.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів
100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді диференційованого заліку (40%) та поточного оцінювання (60%).
Диференційований залік: усне завдання — 2 теоретичні запитання (перевірка розуміння базових понять, концепцій та категорій) та 1 ситуаційне завдання (аналіз конкретної управлінської чи правової ситуації (кейсу), пошук шляхів її вирішення з аргументацією позиції під час усної доповіді). Поточне оцінювання: 2 онлайн тести та вирішення практичних завдань (по 30%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.
Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/

Погодження

Силабус погоджено	Дата погодження, підпис 28.06.2024	Завідувач кафедри Володимир МОРОЗ
	Дата погодження, підпис 28.06.2024	Гарант ОНП Володимир МОРОЗ